Scheepswerf : “De Delft”-tocht

Bij het verschijnen van dit nummer van NATSEC nieuws, is het al weer een tijd geleden dat (op dinsdag 6 november 2007) de “Anders Actieven” van onze kanovereniging een tocht heeft georganiseerd. Die keer betrof het een hoogst interessant bezoek aan de scheepswerf “De Delft” in het Lloydkwartier- Historisch Delfshaven - Rotterdam.

Normaal gesproken zal een dergelijke tocht door de deelnemers per kano worden ondernomen, maar vanwege het toch moeilijke bereikbaar zijn van de werf aan de Nieuwe Waterweg is besloten tot andersoortige sportieve uitingen zoals “Het Wandelen”, “Het Fietsen” en het extreme alternatief “Het Autorijden”.

Onze groep van zeventien deelnemers was verdeeld in vier wandelaars en dertien autorijders. Vanwege de heftige regenbuien en harde wind hebben de fietsers zich bedacht en zich aangesloten bij de groep autorijders. Het vertrekpunt van de wandelaars was van het winkelcentrum de “Loper” en de rest vertrok van de Natsec loods. Bij aankomst in het Lloydkwartier bleek dat er enkele deelnemers op eigengelegenheid, ondanks het slechte weer, toch op de fiets waren gekomen. Buitengewoon sportief.

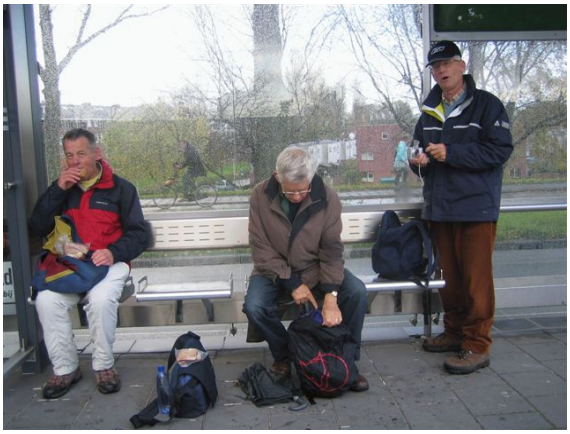

De scheepswerf “De Delft” is gevestigd aan een vroegere kade van een stuwadoorsbedrijf met havenkranen en loodsen. Enkele loodsen zijn getransformeerd tot één grote ruimte met aan de voorzijde een ruimgebouwde entree/receptie. In de entree zijn de winkel,de filmzaal, de leermeesterruimte en het informatie centrum ondergebracht. Verder zijn er de diverse werkplaatsen zoals de beeldsnijderij, spantenloods, blokkenmakerij, tuigerij, smederij en educatieve ruimtes.

In het op de bovenverdieping gelegen restaurant werden we onder het genot van een kop koffie welkom geheten door de twee gidsen Frans van den Akker en Huib van Zijl. In het welkomstwoord vertelde Frans over de geschiedenis van het

“Schip van Oorlog De Delft’ en het herbouwen van het schip dat in de vierde Engelse oorlog in 1797 ten onder ging bij Kamperduin. Dit project was ooit opgezet voor jongeren om werkervaring op te doen onder deskundige leiding van leermeesters. De zaken zijn echter anders gaan lopen. Als “rode draad” loopt nu door dit geheel het op interactieve wijze onderricht geven aan scholieren in de door de school georganiseerde buitenschoolse studie-uren. Zo wordt de werf nu door schoolklassen uit het voortgezet onderwijs bezocht en vinden zo’n 200 vrijwilligers hier een waarde volle hobby. Op de vraag wanneer gepland is dat het schip te water kan worden gelaten, is geen duidelijk antwoord te geven. Tegenslagen bij de bouw die o.a. ook te maken hebben met de kwaliteit en de verkrijgbaarheid van het hout, maken een realistische planning onmogelijk.

De groep werd in tweeën gedeeld en onder leiding van de gids ging de rondleiding van start. Het restaurant geeft toegang tot een loopbrug die bovenlangs

de diverse werkplaatsen loopt en ze met elkaar verbindt. Aanstonds zullen wij de oude gebruiken en de ambachtelijke bekwaamheden van vroegere scheepsbouwers en zeelieden leren kennen. Onderweg werden oude gezegdes - zoals “Aan de bak komen” - uitgebeeld. Wist u dat een vaam van toen een lengte maat was en de afstand is tussen de handen van wijd uitgestrekte armen en dat de vaardiepte in vamen werd gemeten? Zo troffen we ook in een vitrine een touw met knopen aan. U weet ook wel dat de snelheid van een schip in knopen wordt aangegeven. Maar weet u ook hoe dat is ontstaan? Om de snelheid te kunnen meten werd destijds hiervoor een lang touw gebruikt waarin op gelijke afstand knopen waren gelegd. Het touw, met aan het eind een vastgeknoopt anker, werd achter het schip te water gelaten. Zodra het anker zich had vast gehaakt werd in een bepaalde tijd het aantal knopen geteld dat door de handen gleed. In een andere vitrine liggen enkele gebruiksvoorwerpen tentoon gesteld die afkomstig zijn van het linieschip “De Delft”. Het schip dat was uitgerust met 54 stukken (scheepskanonnen) is op zondag 15 oktober 1797 om half vier ’s middags na de zeeslag ten onder gegaan. Aanboord van het zinkende schip waren 200 gewonden die door de Engelsen aan hun lot werden overgelaten. Ongeveer 22 mijl ten noordwesten van Scheveningen troffen duikers het schip op 25 meter diepte aan.

Buiten op de kade tegen het gebouw aan ligt “De Delft” in aanbouw. Hoog op kielblokken ligt de kiel van het 63 meter lange schip. Spanten als ribben in een ribbenkast steken hoog boven het

gebouw uit. Veel houtrot in de kiel is uitgehakt en gerepareerd. De massief eikenhouten voorsteven, inclusief stekers, weegt alleen al zo'n 5,3 ton. Voor pen en gat verbindingen – Jan Willboordse wist precies te vertellen hoe je pen en gat maakte – worden bij de herbouw roestvast staal en kunststof gebruikt vanwege de duurzaamheid. Langs de kade ligt een ponton afgemeerd dat de bouwplaats aanzienlijk ruimer maakt. Scheepsdelen die binnen zijn voorbewerkt worden buiten op het ponton tot grotere delen samengesteld en door de kadekraan op zijn plaats gehesen.

Terug binnen in de entree staat een maquette van Delfshaven. Hierop zijn en aantal gebouwen op een scheepswerf te zien uit de VOC tijd. Slechts één VOC gebouw is nog bewaard gebleven. In feite lag de vroegere scheepswerf niet ver weg van de huidige scheepswerf. Delfshaven dateert van rond 1400. In die tijd werd er een verbinding met openzee gegraven tussen Overschie en de Maas. Aan de mond

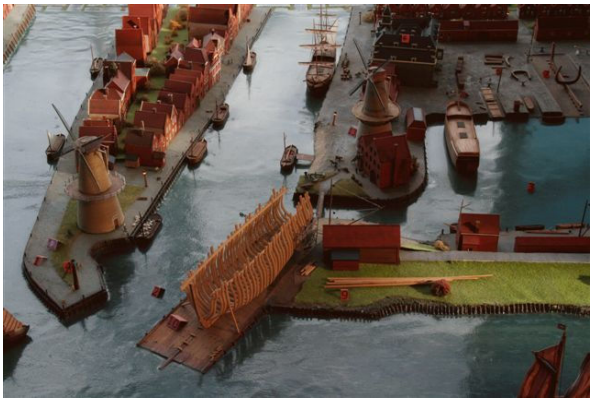

van de "Delfshavense Schie" verrees Delfshaven met scheepswerf en jeneverstokerij. Delfshaven behoorde tot even na 1800 tot Delft. Pas tegen het eind van de negentiende eeuw kwam Delfhaven bij Rotterdam. Piet Hein (familie van Albert??) geboren in Delfshaven in 1577 won de "Spaanse Zilvervloot" in 1628. Veel historische gebouwen, waaronder het ene VOC gebouw zijn nog bewaard gebleven.

Einde van deze erg leuke tocht. In het restaurant werd door de deelnemersgroep en beide gidsen van de lunch genoten die uit erwtensoep met roggebrood en spek bestond. Een woord van dank aan de gidsen voor hun deskundige rondleiding werd uitgesproken door Dick van der Velden. De tocht huiswaarts was voor de wandelaars wel bijzonder nat.

Tenslotte wil ik Cees Ronde bedanken voor de voorbereiding van deze tocht. Jammer genoeg was hij zelf op de dag verhinderd. Namens de deelnemersgroep, Cees bedankt!

Wim Huis in 't Veld